

"EDINOST"

izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1. uri popoldne.

„Edinost“ stane:

za vse leto gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
za polu leta „ 3.—; „ 4.50 „
za četrt leta „ 1.50; „ 2.25 „
Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 5 nov., v Gorici in v Ajdovščini po 4 nov.
Na naročbe brez priložene naročnine se upravnistvo ne ozira.

EDINOST

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu v ulici Torrente št. 12. Vsako pismo mora biti frankovano, kar ne frankovana se ne sprejema. Ročnisi se ne vračajo.

Oglasi in označila se račune po 7 nov. vrstica v petih besedah za naslove z debelimi črkami se plačuje po prostoru, kolikor bi ga obseglo navadnih vrstic.

Poslana, javne zahvale, smrtnice itd. se račune po pogodbi.

Naročnino, reklamacije in inserate prejema upravnistvo v ulici Torrente 12. Odprte reklamacije so proste poštnine.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

»V edinosti je moč«.

Slovani v Trstu nekdanj in danes.

VII.

Poslednjič smo govorili o splošnem stanju slovenstva 1848. l.; danes se hočemo zopet vrniti na premo pot in razpravljati o tržaških Slovencih, da se natančno držimo zaglavja in da izpolnimo namen teh člankov. O tedanjem položaju slovenstva v Trstu nam ne more nikdo več mej živimi povedati, kako je bilo, kaj se je godilo itd., kajti vsi možje, ki so bili navdušeni za slovensko stvar, zdaj že mirno počivajo v grobu. Zatorej nam ne ostane drugega nego zateči se zopet po pomoč, kjer jo je dobiti. „Slovenije“ 1848. l. 30. list ima članek:

„Pazite Slovenci! da kaj svojega ne izgubite ali ne pustite kaj imenitnega v nemar. Malo se spominata imenitnega slovenskega mesta Trsta v slovenske krajne zemlji in premalo svojih slovenskih bratov v Trstu! V Trstu živi od nekdanj slovenski narod; zatorej kjer slovenski narod, tam slovenska zemlja, dasiravno govore prebivalci v njem in v primorji razne jezike in bivajo razni narodi. Naj le veliko Tržačanov laškaje kriči v en dan, da Trst je laško mesto; vendar dokazati tega ne morejo nikoli.

Majhno krdelo rimskih naseljencev (römischer Colonisten), ki so se bili v letu 181 pred Kristom rojstvom ugnezdili od morskoga brega v tržaško-istersko selo, ne izda, da bi sedanji Trst moral biti laško mesto; kakor niso storile nebrojne trume grških priseljencev v spodnji Italiji, ali brezštevilne druhalci Vandalov, Gotov, Hunov, Galov in toliko drugih narodov po gorenji in srednji Italiji, da bi ta dežela ostala Grecija, ali Vandalija, Gocija, Hunija, Galija itd.

Dokazano pa je lahko, da v Tržaščini poglavitni in premagavni narod je slovenski, toda samo v mestu nekoliko premaknen in odrinen od Lahov, katerih je dosta iz slovenskih starišev. Škof je Slovenec; skoraj vsa višja in nižja duhovščina obstoji iz Slovencev; kmetje so vsi Slovenci; večina višjih in nižjih uradnikov pri carinskem uradu (colniji) so Slovenci — tukaj slavna možaka Koseski-Vesel in Cerer; pri c. k. poglavarstvu, pri krvavem, velikem in malem sodišči, pri

mestnej in „zdravjevarnej“ gospodski (Stadt- und Sanitäts-Magistrat) je dosta uradnikov in služabnikov Slovencev; zdravnikov, ranarjev in lekarjev je veliko Slovencev; po vojniških in trgovskih brodovih je mnogo Slovencev; preko polovico velikih trgovcev, štacunarjev, kramarjev, krčmarjev, barantalecev, mešetarjev so Slovenci ali Slovani; večina umetelnikov, obrtnikov, rokodelcev, poslov so Slovani; celo nekdanja in sedanja mestna straža (Stadtmiliz) je nabrana iz samih Slovencev: z edno besedo, vse vasi okrog in tik mesta so slovenske.

Ako ravno te osebe in drugi ljudje, kateri so prišli iz slovanskih in drugih dežel ustanovit se v Trst, govore laški jezik, zato ne morejo nikakor biti Lah, čeprav bi hoteli zatajiti svoj narod in potegniti z Lah. Znano je tudi, da ilirsko-primorsko poglavarstvo je krajna in meja med Lah in Slovenci.

Po tem dokazu je spričano dovolj, da Trst ni laško mesto in njega primorje in okolica ni laška dežela — tudi nemška ne —, ampak trdno in stanovitno slovenska, zvesta cesarju in ustavnemu vladarstvu, kar se je videlo vzlasti o letošnjem puntarstvu Italijanov.

Če tudi govore tržaški Slovenci sploh radi laški jezik, z Lah prijazno občujejo, zložno in krotko ž njimi živijo in jim prepuščajo veliko prednost, to je dokaz slovenske miroljubnosti in potrpežljivosti, za katere lastnosti se pa Laškoni prevzamejo in so Slovincem nevhvaležni. V sedanjih časih se vidi, kako je to pridno, miroljubno, pošteno slovensko ljudstvo v Tržaščini še zmajr tako malo čislano od priseljenih in domačih Laškonov, da celo zaničevano, in pozabljeno od vnanjih slovanskih bratov. Lah ne vedo spoznati, tudi Slovani ne podpirati opravičene narodnosti in veljavnosti tržaških Slovencev. Laškoni se po Trstu preširno šopirijo in ošabno gospodarijo čez Slovence, mestnim stražnikom obesajo grde priimke „Bavkoli“ in „Matički“, Slovincem sploh pa zaničljivi pridevek „ščavi“ (robovi, sužnji, Sklaven).

V Trstu ni ne slovenskih šol, ne uradov, ne časopisov za slovensko izobraževanje, ne slovenskega zbora (društva) v duhu ustave; le revne enorazredne šole so po vaseh okolo mesta, malo slovenskih pridig in krščanskih božjih služeb se tu-

kaj oskrbuje in dobiva se zelo malo pravnih knjig za slovenščino!

Ali ne žuga po teh neugodnih okoliščinah slovenskemu narodu v Tržaščini velika nevarnost nevrednega izpodrivanja, razpora in prihodnjega uničenja? Je-li pravično in naravno, da bje v slovenskem trupu laško srce? Ali ni ostudna sramota, da še slovenski Laškutarji zabavljajo med vrli Slovinci, ki nepopačeno trdijo svoj jezik, svoje stare poštene šege na krajnej slovenske zemlji? Je-li še dalje trpeti, da nekateri laški časopisi v Trstu smejo grajati, osovražiti in spačiti vse kar ni laškega in se celo predrznejo naklepiti, vse slovenske in nemške uradnike odstaviti iz služeb in jih nadomestiti z laškimi?

Slovani! udarimo ob zvon svobodnega tiska (freien Presse), naj doni v slovenskih časopisih možki, jasni glas k okrepitvi Slovenstva, k pozovu bratovske edinosti, — a tudi k ukrotitvi protivnikom! Uredimo tudi v Trstu šolo slovenskega slovstva, ustanovimo eden ali dva slovenska časopisa in vsaj eno sodnico (sodišče) s slovenskim uradovanjem, da vzbudimo z njimi tržaške Slovence svoje brate, ker doba je prišla, da čuti vsako ljudstvo lastno vrednost, da razodene svojo veljavo v besedi in dejanji ter utrjuje pravico svoje narodnosti in svobode! Spodbodimo sobrate, z iskrenim govorom klicaje k stanovitnemu zedinjenju Slovenstva, k pogumnemu osvobođenju domovine in k močnemu utrjenju ustavnega cesarstva!

Razven tega pa ljudomilo preporočajmo sobratu, da smo vsi Slovani name-njeni in dolžni kakor do zdaj tudi pozdaj čislati, spoštovati in prijazno ljubiti bližnje in daljne sosede Nemce, Italijane, Francoze, Angleže in vsa druga ljudstva, ki po poti božjih in človeških postav naravno utrjujejo enakost, pobratimstvo in svobodo svojih narodnostij ali se hrepene oprostiti ter v nevarnostih jim moramo priteči v pomoč. Tako bodo skleneni razni narode z bratovsko zvezo, razpršen bode prepri in ustanovljen sveti potrebn mir.“

Politikar misli, kako bode mogoče doznati, kar bodo sklepale „visoke“ glave v teh ali onih toplicah, naj bode uže Gastein, Karlove vari ali naše domače Toplice na Dolenjskem. Preudarja, kako bi bilo mogoče se „dočepati“ kake zanesljive in varne osebe, ki bi poslušala pri ključavnični luknjici, kar se bode gospoda pogovarjala. Potem pa pride taka skozi ključavnično filtrovana novica v kakem listu, kakor novo pečena raca na prvem mestu, češ: to je vest.

Časnikarji premišlujejo, s čim bodo mašili zevajoča žrela časniških predalov za poletne vročine in o pasjih dneh. Treba bode pač marsikoj članek natezati in natezati tako, kakor hudič oslovsko kožo v cerkvi za oltarjem, da je mogel napisati na njo imena vseh onih, katerim je bila hiša božja vse drugo, no hiša molitve. Gospod urednik, nekdo, ki je imel pri sebi tako mast, ali kakor pravi moja tovarišica „pod črto“, nekdo, komur je bilo „dano“, nekdo ga je tedaj videl. A ker so se ljudje čemdalje nespodobneje vedli, koža pa je prihajala le pretesna, vzame jo vrag zopet v zobe, nateza in nateza, pa tako nesrečno, da mu zobje izpodlete in udari z glavo ob zid nazaj tako, da je bilo čudo, če si ni možganov pretresel. Oni, ki je videl to, zakrohotal se je na ves glas, in zdaj je še njega napisal.

Tako, samo ne tako nesrečno, treba za hude suše natezati in gvozdit članke

Govor državnega poslanca profesorja Fr. Šuklje-ja.

(V seji državnega zbora dne 19. aprila t. l. v generalnej debati o budgetu. Po stenografskem zapisniku).

(Dalje.)

Sedanja debata je pa tudi politična in sem zatorej prisiljen, da označim svoje stališče nasproti vladni politiki v svojem dvojnem svojstvu kot zastopnik slovenskega naroda in generalni govornik.

Dovolite mi, da najprej spregovorim kot zastopnik naroda slovenskega. V teku debate čuli smo oratorično pomenljiv govor gospoda poslanca dr. Gregra, ki je hudo napadal vladu. Dr. Greg je marsikaj neresničnega povedal, k temu prištevam zlasti njegove razprave na finančnem polju, veliko je pretiral, pa bodimo odkritosrčni, jako mnogo, kar je navedel, naj se je še tako grenko glasilo, ni bilo drugega kot resnica (Prav res! na desnici), ne bil bi tolmač naroda, temveč naravnost kvarljivce javnega mnenja, ko bi se le upal braniti in zagovarjati naučnega ministra, katerega so od več strani, zlasti od desnice, tako energično prijemali. (Dobro! na desnici.)

Zahteve Slovencev v narodnem oziru so visoki zbornici uže dovolj znane. Ni naša krivda, če tudi letos moramo visoko zbornico nadlegovati s ponavljanjem svojih zahtev.

Nikdo nam ne more očitati, da kaj nemogočega mi zahtevamo, da prestopajo naše terjatve meje skromnosti. (Dobro! na desnici.) Mi ne posegamo v pravice drugih; nazaj potisnjeni iz obširnega ozemlja, ki so v starodavnosti naši pradedi imenovali svojino, ki je segalo s panonske nizave daleč v Tirolsko in na gorenje Avstrijsko, želimo, da ohranimo narodna svojstva na borem koščku ozemlja, ki je nam še ostal, ter najdemo pot do kulture z naravnim sredstvom materinščine. In kako stališče zavzemljejo vladni organi v boji, kateri nam usiljuje nagon po razširjenji premočnega nemškega in italijanskega soseda.

Kar se dostaje pravosodne uprave, s hvaležnostjo priznati moram, da se vendar prizadeva zadostiti dejanskim razmeram in pravnim zahtevam prebivalstva slovenskega in imeli bomo v specialnej debati vsekako

in člančiče, „da je več“. Treba zatorej, da se človek prej nekoliko preskrbi, tedaj uže v majniku; če ne z drugim, barem z dobrimi utisi. —

Tu je mož v najboljši dobi. Vazo s cveticami ima pred seboj na mizi. Ljubi duševno zabavo in računi, katere časnike bode naročil v drugem polletju usodepolnega leta 1888. in katere opusti, ker so „presuhi“. Z obraza se mu bere, kako dobro mu dé majnikov vzduh. Tam le stopa po cesti njega pravi „kontrast“, ki je pa vedno v denarnih zadregah, a ipak rad bere, ako nima baš drugega dela: ta pa računi, koliko časopisov mu bode „morda“ ustavljenih, koliko njih ga bode celo tožilo za neplačano naročnino.

Brhki mladenič veseli se lepih juter, ko se bode svobodno sprehajal v vedrem zraku; dosta bolj se veseli pa še prijetnih večerov, ko bode imel tu in tam kak „rendez-vous“ s svojo izvoljenko. Njemu svet še vse obeta.

Mlada dekleta, pestre cvetke našega naroda, vesele se lepega majnika bolj kot malokdo. Vesele se ga, ker je to njim čas žetve, čas pravega življenja. Tega ali onega bode prisilil pogled v krasno naravo, da primerja pisano cvetje in rože njenih lic ter da se potem vrže pred njo na kolena. Povedati je nečem, znane formule, ker pregovor pravi: boljša je prva zamera od zadnje. Utegnola bi katera divnih naših čitateljic reči, da sem preveč

PODLISTEK.

Sobotno pismo.

Izpod Nanosa.

Baš usel sem se in svinčnik nemarno izza ušesa jemaje „učeno“ namuznol, češ: zopet bode svet čital, kaj znam, ko dohim pismo od prijatelja iz nekega primorskega mesta v Istri. Pobratim moj sklepal je list tako-le: „Z gorkimi pozdravi podajem Ti roko čez cvetoče kraje male domovine naše.“ Da, res mala je naša domovina ali sedaj, v tem časi je cvetoča in — lepa. V krasnem majniku obleče pač vsak hribček, vsaka dolinica praznično oblačilo. Vse je ozaljšano in lepo, vse cvetoče in zeleno, da še celo — grobovi. Toda pustimo za sedaj mnogovrstne in s temi tudi vse pobeljene grobove v svoji česti, ker čas je to veselja, čas radovanja. Saj se dá i srce prevleči s skorjo kacega drugega elementa, liki podelavanje modelov s pomočjo galvaničnega toka. Za nekaj časa i srce pozabi lastno in svojih bližnikov tugo, pozabi, da je na zemlji ter se vrže v naročje razkošja, v brezno rajskih slastij, katerih nam nudi krasni majnik v izobilji. Stari Germani imenovali so ta mesec „Wonne- ali Liebemonat“ in pravo so imeli, da so ga tako nazivali. Kedaj pač pusti vragoljati Lelj več svojih

pušic, no baš v tem meseci, ker brezskrbna mladost

„Ne sluti, da cvetje na stezo nastlano, Le trnje zakriva, da zvone ji rado.“ Ne mislim pa s tem morda komu levitov brati o morali, ali morda koga učiti, kako bodi, kako ne bodi. Svet je tak in bode. Kakeršen mož, tak klobuk. Ali v tem se vender vjemajo vsi, da je mesec maj mesec veselja, mesec ljubezni, mesec cvetja in radosti. Poglejmo, kako različno pač vsak uživa majnikovo nasladi:

Sitni starček in klepetava starica nosita solncu kazat s kožo pokrite kosti svojega rojstva. Tam se razgovarjata, kako je dandanes svet res drugačen, ali pa kako je bil za njih mladosti ves drugačen, kar je pač eno in isto. Pripovedujeta si zgode in nezgode svojega življenja, sitnosti in prijaznosti svojih zetov in hčera. Ko se približa v temo zaviti mrak, krevljata spet na duhu in telesu okrepčana in za nekaj let mlajša, samo za en dan bliže smrti priboljšana v zetovo ali hčerino hišo.

Stari penzionist je včeraj uže primerjal zaprašen slammnik in snažil letno obleko, misleč si: morda bode pa vendar kmalu čas. Delo dokončavši zložil jo je zopet prav lahko in varno z navadno pedantnostjo na prejšnje mesto in pritisknovši še suho, koščeno roko na vrh, dejal je: „Tukaj bodi!“ Potem pa v zame kako lažjih svojih palic ter jo ubere na solnce ali pa v prijetno senco.

še priložnost, dokazati ničevnost napadov, ki so se uže zgodili ali se pa napovedujejo proti vodji pravosodnega ministerstva z one strani.

Nadalje tudi priznavam, da se je na Kranjskem pod Taaffejevem ministerstvom mnogokaj obrnolno na bolje. Nehal je pristisk prejšnjih vlad in numerično razmerje: 450.000 Slovencev proti 50.000 Nemcem je vender činitelj, ki se naravno pokazati mora. Toda naj smo uže dobili kar koli pod Taaffejevo vladno, vse je in ostane negotovo, vse je v nevarnosti, dokler tlači naše soplemenike na Štajerskem, Koroškem in Primorskem oni nasilstveni pritisk, ki ni nehal pod vladno Taaffejevo, niti malo prenehal, temveč se še povečal. (Prav dobro! na desnici.) In tu se mora povedati: žalostno je, da so baš organi vlade, katero uže deset let tako nesebično podpiramo, da so baš ti organi orodje za narodno zatiranje. Posebno na Koroškem oblastva — in tu začenjam z deželnim predsednikom (Posl. Klun: Prav dobro!) — s tako gorečnostjo delujejo pri pomenčevanju, da bi pruski minister Gossler utegnil kar zavdati lavore gospodu Schmiedtu Zabierowu.

Naš naučni minister, katerega toliko proslavljajo zaradi njegove energije in delavnosti, ki po mojem mnenju mnogo avtoritete svoje po nepotrebnem trati za malenkosti, je gluh za naše zahteve; resolucije visoke zbornice prezira z neko ponosno navdušnostjo in malomarno gleda, kako se dan za dnevom lojalnemu narodu krati pravica in zakon.

Mika me, da bi to dokazal, toda skušnjava hočem premagati, kajti imeli bomo v podrobni debati še dovolj priložnosti, da formulujemo zahteve svoje.

Storili bomo popolnem svobodno, odkritosrčno bomo povedali resnico, kakor jo je naš zastopnik dr. Tonkli v budgetnem odseku. Poslali nas neso na Dunaj, da bi se komu poklanjali. Naša najvišja naloga je, da izrazimo v besedah čuvstva svoja, ki se gibljejo v globočini naše narodne duše, in zameriti se nam ne more, če ta čuvstva neso najprijetnejša, ko uže zastopnik čakamo desetletja, ko so nas varale uže tolikrat nade in smo doživeli tako britke skušnje sè sedanjim našim naučnim ministrom.

Molčim o tem in omejitvi hočem se na to, da navedem nekatere številke, ki se tičejo naše ožje domovine.

Seveda mi tukaj preti nevarnost, da po starej navadi, kadar se govori o Kranjski zmagajo z ramami in rekó: Vaša dežela je pasivna. Dokaz za to so pa še danes dolžni. (Poslanec Klun: Res je!) Res je, da najdete od 1876 l. v proračunu postavko 155.000 gl., katere donaša država za zemljiško odvezo. Toda nekaj drugega se ne sme prezreti in to je znesek, ki iz kranjskih živorebrnih rudnikov v Idriji se steka v državno blagajnico, ki se sme povprek računati na 300.000 gl. Ta isti donesek znaša je lani 353.000 gl., to je za celih 32.000 gl. več, nego plača Solnograška vsega zemljiškega davka in za 50 tisoč goldinarjev več, nego Dalmacija.

In če se ozremo na neposredne davke, ni Kranjska zadnja dežela v Avstriji. Na glavo pride v Dalmaciji neposrednega davka

gl. 1.43, v Galiciji gl. 1.72, v Bukovini gl. 1.78, na Tirolskem, kjer se je davek povišal za 66%, o čemer je govoril dr. Steinwender, kar priznavam, gl. 2.44, na Kranjskem gl. 3.08. (Čujte! na desnici.) V celej Avstriji, če se ne oziramo na Dolenjo Avstrijo z Dunajem in njegovimi zares ogromnimi davki, pride povprek po gl. 3.44 na glavo, kakor jaz mislim.

Na Češkem — in to posebno naglašam, — ki se more po pravici sklicevati na svoje visoke davke, pride pa na glavo 4 gl. 51 kr.

Nastane sedaj vprašanje, kaj je vender storila vlada za deželo, ki prinaša vender pošteno svoj del k državnim dohodkom, da povzdigne njeno blagostanje?

Pri vseh onih postavkih, katere vsako leto izločimo iz gospodarskega primanjkljaja, se do sedaj ni niti eden krajcar izdal za Kranjsko. (Poslanec Klun: Čujte!)

Investovala ta vlada ni nič v moje ožje domovini in tudi pri onih izrednih dohodkih, na katere se ne ozira pri preračunjevanju gospodarskega deficita smo vsekako škodo imeli.

Priznali mi bode, da dežela more napredovati le tedaj, če ima razvito industrijo. Predpogoj za to so pa dobra občila. Oglejte si je na pr. na Kranjskem. Na Dolenjskem, v ozemlju, ki je večji nego cela Šlezija, nimajo niti pedij železnice (Tako je! na desnici) in le jedno državno cesto, ki veže Hrvaško s Kranjsko. (Klici na desnici: Žična železnica!) Ta je pa unicum, če se pomisli, kako je narejena; bolj ovira promet nego ga pospešuje. Drugod se izogibajo klancem, tu so jih prav iskali. (Veselosť na desnici.)

In, gospoda moja, nazadnje so se vender lotili, da popravijo dva zlasti huda klanca, in sicer v Gorjancih ter mej Novim mestom in St. Jarnejem. Lani sva jaz in g. Pfeifer opozarjala, da so krediti za to premajhni. Tako se je za preložitve ceste mej Rudolfovom in St. Jarnejem, za kar je treba 86.000 gl. lani postavilo v proračun 6000 gl. (Čujte! na desnici.) Zahtevali smo zategadelj več.

In letos se je nam ustreglo, in postavilo v proračun 6.300 gl. tedaj za celih 300 gl. več. Gospoda moja, to vender ni drugake, kakor ironija. (Veselosť na desnici.)

Gospoda moja! Ponašati se smem, da imam toplo sočuvstvo za trpljenje družih, vender bi izrekel skromno željo, da bi vsaka vlada blagovoljno poslala vsako leto nekaj svojih članov, recimo dva ali tri dvorne svetnike in če je mogoče, še jednega zastopnika uprave na Dolenjsko, da bi se iz lastne skušnje, iz lastnih muk prepričali o neverjetnih stiskah, katere prouzroča tako stanje občil na Dolenjskem. Državni proračun dobil bi potem takoj prijaznejše lice! V tem obziru prišli bomo v specialnej debati z resolucijami; jaz si usojam uže sedaj je naznaniti in preporečati visokej zbornici.

Poglejmo le železnice. Železniška politika je v dvojnem oziru za Kranjsko jako škodljiva in sicer kar se tiče razširjenja naših železnic in kar se dostaje tarifov. Neugodnosti zadevajo nas in mnogo družih. Pa tudi olajšave, ki se drugim dovoljujejo, nam škodujejo.

(Dalje prih.)

Politični pregled.

Notranje dežele.

Državnemu zboru došlo je 2835 peticij s 47.648 podpisov, s katerimi se prosijo, naj se sklene z Nemčijo carinska zveza, po kateri se bodo poljedelski pridelki smeli prosto uvažati v deželo. Poslanec Forregger napadal je na svoj nesramen način pravosodnega ministra barona Pražaka naredbe, po katerih je pridobil slovenski jezik pred sodišči tudi nekaj veljave. Posebno pa bode štajerskega poslanca ona naredba, po kateri se mora, ako stranka to zahteva, tudi slovensko uknjiževati in celo v območji graškega nadsodišča. Celjski vročekrvni poslanec te naredbe hudo napada, a iz vsega njegovega govorjenja veje sama slepa strast in podlost brez vse duhovitosti. Ministru očita, da pri imenovanju pristranski postopa in imenuje vselej Slovence hitreje nego Nemce. V dokaz temu navaja imenovanje ljubljanskega državnega pravika, ki si je baje da v Celji kot sodnijski svetnik pridobil samo to zaslug, da je pri neki obravnavi s čitanjem nekih pisem kompromitoval in osramotil neke pristne Nemce. Pritožuje se tudi, da se je začelo tudi uže najvišje sodišče slovaniti, kar pomenja razjedanje celokupnosti naše države. Na to jadikuje, da je za Celje ime-

novan slovenski notar, s čimer je Nemcem storjena baje da velika krivica. Krono svojemu neslanemu govoru postavil je s podlim natolecevanjem. Ta vrli „nemški“ mož je rekel: „Razjedajoči element je slavizem in opustošenja kažejo se tam, kjer je slavizem najmočnejši, kajti Slovan v svojem značaju nima pravnega čuta!“ Kaj takega more izustiti samo podla duša. Predsednik ga je zato pozval drugega dne na dnevni red. Naš poslanec dr. Ferjančič ga je pa dostojno in vender krepko zavrnil. Naš poslanec govoril je najprej ob onej zemljiško-knjižkovni naredbi, katero je Forregger pobijal. Na to je pa zavrnil ono nečuvno natolecevanje, ki nam je došlo od najmanj nepoklicanega mej nepoklicanosti in misli, da mnenja celjskega poslanca ne dele niti njegovi pristaši. Govornik potem razpravlja razmere pri graškem deželnem nadsodišču. Težko je govoriti o zatiranju jezika kacega naroda v uradih in posebno pred sodišči, ker stvar dobri takoj politično lice, četudi je uporaba jezika pri sodišči stvar pozitivnega prava in označuje pravosodstvo. Ker se zatorej temu vprašanju po sili pripisuje politični značaj, zakrivilo se je, da razmere ne odgovarjajo zahtevam pravosodstva. Na Kranjskem so se te razmere izboljšale v območji deželne sodišča v Ljubljani, dočim v Novem mestu uradniki po svoji volji nemški uradujejo, če tudi imajo slovenske za tiskovine vsa sodna postopanja na razpolaganje, kar znatno olajšuje slovenko uradovanje. Na to so še govorili razni govorniki. Kronawetter toži, da se je osnovalo v Pragi izredno sodišče, pred katero postavljajo samo socialiste. Neverjetno je, kako pristransko postopa to sodišče in kako uvaža pričevanja in dokazila. Svoje trditve objasnuje z nekaterimi resničnimi vzgledi; konečno kritikuje tudi postopanje državnih pravdnikov pri zaplombah časopisov in drugih tiskovin. Minister Pražak zagovarja svojo naredbo, po kateri se morajo vršiti uknjižbe na zahtevo tudi v slovenskem jeziku, ker to zahteva korist posestnikov. Odbija pa očitjanje, da se pri zaplombah ravna pristranski. Pripravljen je omejiti objektivno postopanje in razširiti porotništvo tudi za novinarske pregreške, vender jako dvoji, ali bodo novinarji s tem zadovoljni. Koncem pravi, da hoče imenovati za Koroško, Kranjsko, Štajersko in Istro uradnike zmožne obeh deželnih jezikov ter preporoča Slovence, naj bodo s temi pridobitvami zadovoljni. Generalna debata je bila sklenena in centrala za pravosodno ministerstvo sprejeta.

Delegacije bodo sklicane izvestno uže 4. junija in do tega časa mora državni zbor rešiti „proračun“.

Hrvatski sabor sprejel je načrt postave za varstvo podmorskega bozrojava. Razpravljal bode pa tudi o ustanovitvi medicinske fakultete na zagrebškem vseučilišču. Madjaronskej vladi to pač ni po godu, a dovoliti bode morala debato o tem, za hrvaški narod prevažnem vprašanju. Saboru došla je v ta nam velezanimiva in temeljito sestavljena spomenica jugoslavenske akademije znanosti in umetnosti.

Vnanje dežele.

„Novoje Vremja“ piše, da v peteburških diplomatskih krogih nič ne vedo o predlogih, katere bi stavila Avstrija Rusiji o balkanskem vprašanju. Avstrija je hotela, naslanjaje se na Nemčijo in Italijo, z molčanjem Rusijo oplasti, kar se jej pa ni posrečilo. Razmere mej Avstrijo in Rusijo so uže zelo napete; zdi se, kakor bi obe državi še pomišljali in čakali, predno se odločijo na kaj. To stanje pa ne bode moglo trajati dolgo. Avstrija je oboroženemu miru na ljubo svoje finance uže tako napela, da kmalu ne bode mogla zahtevati še večih žrtv od svojih narodov in to tem manj, ker baš manj premožni krogi nosijo največja bremena. Ako se v kratkem stvari ne zasukajo, bodi si uže na bolje ali na slabše, bode Avstrija v svojem interesu nekako prisiljena izzvati katastrofo in tako ukiniti te neznosne razmere. In res javlja se, da se v kratkem odloči, ako se Avstrija in Rusija ne bodeti mogli sporazumeti; odpoklicali bodeti svoje zastopnike in razmere bodo potem mej obema državama mnogo ostrejšo nego sedaj in konec sedanjemu stanju bode bliže. Rusija se tudi na to pripravlja, kakor poročajo poljski in dunajski listi, ker bodo velike vaje ruskih čet letos ob gališkej meji, kjer se uže koncentrirajo polki. Stavijo se tudi ob železniških mejnih progah lesene barake za vojake, slične avstrijskim v Galiciji.

Te dni je bila slovesno odprta železnica iz Belega grada v Solun. Ta železnica je velikanskega pomena ne samo

za Srbijo, ampak za vse balkanske države. Avstrija imela je tam, dokler ni bilo teh železnic, velik upliv posebno za to, ker je imela te države v svoji oblasti na polji narodnega gospodarstva. S to železnico odprta je pa tem državam nova pot, po kateri se prav lahko otresejo tega upliva, kajti za svoje pridelke imeli bodo sedaj druga tržišča in ne več, kakor do sedaj, na Dunaji. To tudi čutijo v Pešti in na Dunaji in se ne morejo nič kaj od srca veseliti temu napredku balkanskih držav. — V Vranji pozdravil je narod prav navdušeno Ristića, ki se je udeležil slavnega odpretna nove železnice, dočim je bil pa kralj Milan pri svojem povratu z Dunaja v Belem gradu prav mrzlo sprejet. Mrzlo se je držal o kraljevem dohodu narod in kar je zelo čudno, tudi ministerstvo! Na Dunaji so opazili, da je kraljica Natalija posebno odlikovala pristaše ruske politike in tega ni skrivala, ampak jasno kazala svoje mišljenje.

Isti dunajski politiki so dolžili tudi črno gor s k o vlado, da podpira hajduke, ki se pojavljajo ob hercegovske meji in prodirajo tudi dalje v deželo. Sedaj pa to zanikavajo, kajti črnogorski knez Nikola I. je avstrijskemu zastopniku v Cetinji izjavil, da črnogorska vlada ni za to odgovorna, kajti hajduštvo je še dedščina turške vlade in se v teh krajih vedno pojavlja. Jedva so pa dunajski oficijozni preklicali prvo vest, raznašajo uže drugo, da se Črnogora pripravlja udariti na Hercegovino, ako bi se vnela rusko-avstrijska vojska in da zato nabirajo žito z izgovorom, da je v deželi velika lakota.

Nemčija bode kmalu zelo povišala carino na rusko žito ter tako skoro popolnoma zaprla pot poljskim pridelkom na Nemško. „Post“ pravi, da je 1884. leta bila Nemčija zelo popustljiva proti Rusiji, meneč, da bode Rusija z Nemčijo tudi tako postopala, a zmotila se je, zato mora sedaj tudi ona kreniti na drugo pot, t. j. začeti proti Rusiji gospodarsko vojsko. Berolinski oficijozni so tega mnenja, da se da mir ohraniti samo tedaj, ako se Rusijo finančno zelo oškoduje. Nemška vlada je sklenola, da ne pusti nobenega tujca več črez mejo v Alzacijo in Loreno, ako nima podpisanega potnega lista. Potne liste pregleduje in podpisuje nemško poslaništvo v Parizu.

Boulangerova stranka na Francozskem naglo napreduje. Neka v Parizu izišla knjižica dokazuje, da ni bil še nobeden vojni minister in nobeden vojni general v vojski tako priljubljen kakor Boulanger. Stranka si pridobiva vedno več listov, osnovala je tudi pedagogične novine, s katerimi hoče uplivati na učitelstvo.

Braziljski cesar, ki je bil uže mnogo boljši, je zopet nevarno obolel in zdravniki imajo prav malo upanja, da bi ga še rešili. Ako tudi okreva, ne bode več mogel v Brazilijo. Došli so v Milan obiskat cesarja hčeri in zet.

DOPISI.

Iz tržaške okolice, 19. maja. [Izv. dop.] (p. l. Burgstaller — Naše razmere.) Pred nedavnim časom poskušal je neki „plemeniti“ tržaški poslanec v državnem zboru tržaško-okoličanske Slovence „v vrečo“ spraviti, a med tem se je sam „v vreči“ znašel! In vender! prav oni „plemeniti“ gospod, kateri skuša o vsakej priložnosti primorske Slovence pobijati, prav oni gospod se ima ravno tamošnjim Slovanom zahvaliti, da v državnem zboru sedi. Znano je, da je prav onega gospoda politično društvo „Edinost“ proglasilo pred leti za svojega kandidata in ga „kot novince“ prvič spravilo v tržaški mestni svet, in predno je bil omenjeni gospod prvokrat voljen v državni zbor, predstavila se mu je deputacija mestnih slovenskih volilcev, katera se mu je izrazila o mnenju tržaških Slovencev.

Plemeniti gospod Burgstaller sam ve, kaj je takrat slovenskej deputaciji obljubil, a ko je bil enkrat s pomočjo slovenskih volilcev uže izvoljen v državni zbor, pozabil je na to — vsaj „nehvaležnost je nlačilo svetla!“. — Znano je, kako je vedel oni gospod volilce V. okraja zbegati o zadnjih volitvah v tržaški mestni svet, in je tako rekoč prisegel maščevati se nad političnim društvom „Edinost“, katero mu je uže edenkrat spodobno zobe pokazalo! A mnenje pisca teh vrstic je, da more ravno politično društvo imenovanemu gospodu še peroti postriči, to pa le s trdno voljo slovenskih volilcev. Pokazalo se bode o prihodnjih volitvah!

Razmere okoličanov opisalo se je uže mnogokrat v „Edinosti“ in drugih sloven-

povedal, in če pride ta glas celo do mene, potem: joj! —

Devica v „srpanu“ se tudi vesele krasnega majnika z vedno nadejo, da se jih kaka oseba, katero so uže sto in stokrat iz zob osnažile, vender usmili ter popelje na svoj dom kakor svojino. Vesele se ga tudi, ker je to njihovim očem tečna paša, jezikom tečna hrana, kajti to so Vam kritikarice in kritikasterice v krilih, gospod urednik, da jim ni para. Pustimo jim to posebnost.

No, in naposled da mi ne bode mogel kedo očitati lastne malomarnosti ter reči, da vse druge vidim, sebi pa ne maram pritrditi, da se i jaz veselim meseca majnika, osobito zato, ker sem čital v nekem eminentno nemškem listu, da se je slov. delegacija (list dostavlja: es gibt nunmehr auch eine solche) postavila naučenemu budgetu ravno tako po robu, kakor češka. Slava njej! Ne veselim se pa tega morda za to, da bi bil gosp. naučenemu ministru škodoželjen zaradi stola ali klopi, kar je uže, temveč, ker čujem, da bode slednjič vender nekaj i za nas. Za nas, Kranjce, morda ne dosta, toda naj si pomagajo drugi inostranski bratje. Upajmo, da obljube niso bile, kakor pravi oni nemški list, le „eine Nothlüge!“ Sicer pa tudi slov. delegacija lahko reče kabinetnemu načelniku, kakor jaz Vam, gospod urednik:

Na svidenje! Vaš

C.

skih listih. Pa kaj pomaga vse to! kaj pomaga, ako se domači Slovenci „v edinem svojem glasilu“ proti komu pritožujejo! Mislimo skoraj, da se ne jemlje od nobene postajodavne strani obzir glede našega glasila, čeravno šteje „Edinost“ več naročnikov, nego trije italijanski listi skupaj! (Mogoče da je resnica, a tržaški, vzlasti irredentski listi imajo tajne vire, iz katerih erpijo in mozgajo življenje. Op. ured.) Koliko se je pisalo o znanem barkovljanskem „kapovili“! Da bi kakšen italijanski list le črtnol o katerem nepovoljnem uradniku, precej bi bil dotičnik premeščen ali celo odposlan. Barkovljani so poskušali svoje nepovoljno mnenje o „kapovili“ na razne načine pokazati, kakor je bilo mnogokrat v „Edinosti“ in drugih slovenskih listih omenjeno.

Na vse zadnje napravili so Barkovljani prošnjo na magistrat, naj se imenovani kapovila odpravi. A kaj pomaga vse to, če se je cela vas nasproti ednemu človeku podpisala! Kaj pomaga vse to, če so zbrani barkovljanski možaki pred „liberalnim“ županom Bazzonijem odločno zahtevali, naj se imenovani „kapovila“ odstrani! Vedelo se je do sedaj, da imenujejo na magistratu domače okoličane „schiave“ ali sužnje, a minole dni se je očitno pokazalo, da na magistratu z okoličani tudi kot s sužnjimi ravna, ne meneč se za vse njihove najpravičnejše pritožbe. Barkovljani so čekali namreč dan na dan, da se njih kapovila odstrani — a kar naenkrat slišalo se je, da je magistrat onemu možu plačlo povišal!!! Vidi se sedaj popolnoma, kaj meni magistrat — vladajoča „progressova“ stranka s svojim razupitim liberalnim županom! Slovencem v Trstu je prisojeno le davek plačevati in krepke svoje sinove k vojakom pošiljati. (Znano je namreč, da vsako leto primanjkuje v Trstu o novačenji 150 novincev, kateri navadno čez mejo popihajo — a med temi se ne najde izvestno ni jednega Slovenca!)

V Barkovljah utegne se proti kapovili še velika demonstracija napraviti, in potem naj odgovarja magistrat. To gotovo slabo upliva na Barkovljane, ukazoval jim bode menda še nadalje tujec, poitalijančeni isterski Čič iz Oprtlja (Portole).

Vredno je, in Barkovljani prav gotovo pričakujejo, da se v kratkem kateri naših državnih poslancev v državnem zboru zaradi tega oglasi. Služili bi k temu na pr. tudi podatki iz „Edinosti“ in drugih slovenskih listov, kjer je večkrat natančno opisano, kako so Barkovljani precej o potrjenji omenjenega človeka odločno demonstrovale, da so morali vojaki ljudstvo miriti itd. Dotičnega g. poslanca bodo gotovo v tem vprašanji vsi drugi slovenski poslanci podpirali in tako se spravi na dan, kaj tržaški magistrat z ubogimi okoličani dela, in to posebno sedaj, v sedanji dobi, ko je „ljudstva glas — božji glas!“.

na predvečer in drugi dan zjutraj z neštevilnim pokanjem možnarjev in dolgotrajnim pritrkovanjem zvonov.
(Konec prih.)

Izpod kršnega Čavna, 21. maja. [Izv. dopis.] Redka, pa srčno ganljiva slovesnost se je vršila včeraj na binkošno nedeljo pri nas v Lokavci. Novosvečenik č. g. Anton Slokar, naš domačin, je pel svečano mašo prvokrat tukaj v cerkvi sv. Lovrenčija, našega zavetnika.

Ta preradostni dan za novosvečenika, njegovo rodbino in vso občino je uže tri dni poprej oznanjevalo veselo zvonjenje in streljanje. Minolo je uže sto let, od kar ni bilo iz te občine duhovnika.

Ob 10. uri je bilo oznanjeno erkveno sv. opravilo. Pred mašo je imel temu dugeu primeren govor prečast. g. A. Č. spiritual v Gorici. Mojstersko je snov najprvo narisal, a potem naslikal imenitnost duhovskega stanu, in kako obilne duševne dobrote dobiva človek po duhovnih itd. Potem je sledila sveta daritev, pri kateri so azistovali tudi nekateri bližnji duhovniki, „Tončeto“ osebni prijatelj. Kakor po navadi, tako tudi o tej izrednej svečanosti, slišalo se je edino slovensko petje raz pevališče. To se je novosvečeniku tudi osobito mililo, kar je pozneje pri obedu v napitnici kaj laskavo omenil. Inače bi o tem ne bil tu nič črtnol.

Po dovršenem sv. opravilu se podajo povabljeni z novosvečenikom k g. županu, kateri je prav blagodušno ukazal prirediti v svojem belem dvorcu veliko gostovanje. Tam se je povabljenim prav dobro godilo! Začeli so kmalu drug drugemu napivati in tako je beseda besedo „prinesla“.

A temu razkošnemu gostovanju se pozneje spremeni prostor. Županska oblast se zmisli pa vede vse povabljenec ven iz belega dvorca v svoj prostrani perivoj (vrt). Tam je stalo novo omizje, na njem pa žarelo raznega vina, kakeršnega pridela sam g. župan v svojih vinogradih: brilantna kapljica!

Veleč. gg. spiritual in novosvečenik sta se kmalu pod večer odpeljala v Gorico.

Bog živi in zdravega ohrani novosvečenika na mnogaja ljeta! Naj dela uspešno za nebeško carstvo, a tudi za sveto domovino!

Ostali gostje pa so ostali pri rujem vinu, ter je svobodno srkali. Nebeške lučice zablesto na sinjem svodu, srebrni hlebec tudi priplava gledat, kaj delajo ti izvoljeni dobrovoljci, kateri so vedno prijaznej drug drugemu, lepo se pogovarjajo, milo pogledavajo, bratijo...

Še le kasno v noči so se razšli ti srečni povabljeni na svoje domove.

Trikrat slava blagomilemu človekoljubu g. županu Fr. Hmeljaku za toli mnogobrojno požrtvovalnost! Dobri Bože neka ga živi još mnoga ljeta!

Domače vesti.

In vender je res! Zadnjič smo objavili vest, da nekateri tukajšnji italijanski listi poročajo, da je naučno ministerstvo odbilo utok ali rekurz političnega društva „Edinosti“ tikajoč se ustanovitve slovenskih ljudskih šol v Trstu, a nismo hoteli takoj verovati. Zdaj pa imamo črno na belem odgovor magistratov; v četrtek dne 24. t. m. je prejel predsedništvo društva „Edinosti“ vrneno vse dotične priloge z odgovorom, da ministerstvo odbija rekurz iz tega uzroka, ker politično društvo „Edinost“ ni pooblaščen o v svojem imenu sestavljati utoke glede ustanovitve javnih ljudskih šol itd.

O tem hočemo o priliki obširneje govoriti, za denes moramo samo ponavljati svoje začudenje, da italijanski listi posebno pa „Indipendente“ takoj zvedo vse skrivnosti (?) magistratove! To diši nekam po uradni tajnosti; je-li?

„Slovanska Čitalnica v Trstu“ poziva vse čestite družtenike na glavni zbor, ki bode jutri 27. maja 1888. l. ob 6½ uri zvečer.

Odlikovanje. Cesar je podelil pristavu deželnega sodišča tržaškega Petru Olivo o priliki njegovega upokojenja naslov svetniškega tajnika.

Imenovanja. Za vodje zemljiških knjig so imenovani: pri okrajnem sodišči v Tolminu kancelist Avgust Berlot; v Červinjanu diurnist Jurij Cattaro; v Korminu Ignacij Doljak; v Ajdovščini Fran Cibej; v Vodnjanu Konstatin Ostrogovič. Za kancelista pa: pri okrajnem sodišči v Malem Lošinji diurnist Anton Benussi in v Pulji diurnist Josip Tironi. — Cesar je imenoval župnika v Miljah, častnega kanonika

katedralnega kapitola koperskega Karla Mecchia za stolnega dekana tega kapitola.

Imenovan je bil g. Melingó Stefan za lesnega mešetarja pri kupčijiškej borzi v Trstu in je tudi kakor tak uradno prisegel.

Občinski svet tržaški ima v soboto 26. t. m. ob 6. uri zvečer javno sejo z nastopnim dnevnim redom: 1. Predlog mestne delegacije ob ustanovi več mest v davčnem uradu; 2. predlog tržnega odbora o tolmačenji nekaterih določeb o prostornosti pravici; 3. poročilo zdravstvenega odbora o magistratovem predlogu glede preuredbe zdravstvene službe; 4. poročilo mestne delegacije o prošnji ravnateljstva komunalnega gledališča za podporo; 5. prošnja društva „società degli Amici dell'Infanzia“ za podporo za morsko kopel; 6. predložnje računa o potrebnih skladišč za leto 1887.; 7. predlog za potrditev ustanovnega pisma „Natale Ongaro“; 8. volitev dveh članov v šolski osek državne obrtne šole; 9. prošnja nekaterih prebivalcev na Opčinah, da bi bil tam vsak mesec živinski semenj; 10. prošnja raznih ribarjev za premeščenje obstoječega ribjega trga pri sv. Jakopu.

Lloydov parnik „Imperatrix“ spustil se je v četrtek 24. t. m. ob 9. uri zjutraj v morje. Kumovala je Nj. c. visokost nadvojvodinja Marija Tereza v pričujočnosti visokega svojega soproga nadvojvode Karla Ljudevita. Udeležili so se slavnosti deželni namestnik baron Pretis, župan dr. Bazzoni, mnogo vojaških in civilnih dostojanstvnikov in ravnateljstvo Lloydove uprave. Občinstva je bilo brezštevilno. — Ob 9. uri zjutraj je blagoslovil mil. vladika monsign. dr. Glavina v spremstvu mnogih duhovnikov ladijo in zatem se je porinola v morje. Težavno delo se je izvršilo popolno gladko. Nj. cesarske visokosti čestitali ste zaradi tega Lloydovemu predsedniku baronu M. Murgu ter si zatem ogledali Lloydov arsenal.

Parnik je jeklen in 11887 metrov dolg. Drži 7200 tonat in samo za skladišča je prostora 4379 tonat. Za popotnike je prostora v I. razredu za 77, v II. za 38 in v III. za 140 oseb. V ostalem ima vse potrebne priprave, skladišča, razne stroje itd. Razsvitljen bode z električno lučjo in sicer z 240 svetilnicami. Hitrost vožnje je vsako uro 15 milj.

Statistika umrlih. Od 12. do 19. t. m. je umrlo v Trstu 85 oseb in sicer 40 moških in 45 ženskih. Po starosti jih je bilo: 23 do 1., 19 do 5., 3 do 20., 3 do 30., 3 do 40., 15 do 60., 17 do 80. leta in 2 preko 80 let. Lani je umrlo v istej dobi 24 oseb manj. Povprečno je umrlo izmed 1000 oseb 28.32.

Mrtvega novorojenca so našli v sredo 23. t. m. popoludne na obali Panfili med kupom kamenja. Dete je bilo zavito v krpe ali cunje. Mater išče policija.

Drugi blagi čin „Česko-slovenskega spolka“ v Pragi. Zadnjič smo poročali, da je velečast. gosp. Jan Lego v Pragi kot poverjenik in častni član „Matice Slovenske“ naznanil ji, da pristopi „Česko-slovenski spolek“ kot ustanovnik k društvu. Danes objavljamo drugo veselo vest, ki kaže bratsko vzajemnost in dejansko izvrševanje spolekovega sklepa: podpirati slovenska literaturna in druga društva. Velezaslužni rodoljub in neutrudljivi posredovalec česko-slovenskega bratoljubja, gospod Jan Lego, je namreč odboru „Narodne šole“ poslal 30 gld. podpore, katero ji je naklonil „Česko-slovenski spolek“ za društvene blage namene. Hvala in slava za dobrodušno darilo! Naj bi prijateljstvo utrjeno povodom nepozabljivega pohoda milih nam bratov Čehov v dnevih 9. do 12. avgusta pret. leta tudi pri nas rodilo isto požrtvovalnost in skrb za povzdigo slovanske ideje!

V proslavljenju štiridesetletnice cesarjeve sklenol je odbor družbe sv. Cirila in Metoda izdati slavnostno knjižico s podobami cesarja in cesarice ter cesarjeviča Rudolfa in Stefanije. Knjižico spisuje gosp. profesor Hubad v Gradci.

Za vinarsko razstavo v Trstu, ki bode trajala od 9. do 23. junija t. l. izdaja odbor uže sedaj ustopenice. Veljavne so za ves čas razstave ter za obiskovanje vseh oddelkov izložbe in tudi za udeležbo koncertov in drugih slavnostij, ki se bodo vršile o tej priliki ter stanejo 2 gld.

Tobak se bode podražil. Iz Budimpešte namreč javlja „Wiener Tgbl.“, da se je uže sporazumela avstrijska vlada z ogersko, da se povišajo cene tobaku in smodkam. Nova postava stopi v krepst uže 1. julija t. l.

Izginol trgovec. Poročali smo, da se je odpeljal dne 18. p. m. tukajšnji trgovec Domenik Martinazzi iz Trsta na Dunaj, ter imel 4000 gld. gotovega denarja pri

sebi. Od te dobe je izginol in bati se je bilo, da je ponesrečil. Preiskava na Dunaji pa je dokazala, da je Martinazzi pobegol in zapustil v Trstu preko 7000 gl. dolga. Išče ga sodišče.

Požar je nastal vtorek 22. t. m. zvečer v kuhinji v podstrešji hiše št. 5 v ulici dei Bacchi. Gasilci so ogenj kmalu pogasili. Škoda je neznatna. Ogenj je nastal, ker je padlo žareče oglje na tla in vnelo pód.

Nezgodi. Mornar Viljem Federazberg je prišel na parniku „Polluce“ mej delom stroju blizu. Zapletel si je roko v kolo in stroj mu jo je zlomil. Odveli so ga v bolnico. — Dinarju Antonu Tacchiniju se je razletela v tovarni Zanetti v roki steklenica kisle vode, baš ko jo je mašil. Ranjen je težko na vratu in morali so ga odpraviti v bolnico.

Zblaznela je 38letna služabnica Ana Fuina, stanujoča v ulici Stadion hšt. 19. na svojem stanovanji. Odpravili so jo v blaznico.

Policijsko. Težak Franjo Morovič je ukradel meseca marca t. l. iz skladišča na južnem kolodvoru desak, vrednih 100 gl. Policija ga je našla 22. t. m. in ga zaprla. — Mornar Alojzij Goie iz Rovinja je odnesel svojemu drugu Angelu Iveju suknjo, vredno 15 gld. Dobili so ga v neke gostilni v ulici del Sale ter ga spravili pod ključ. — Zidarja Antona Brandolina so odveli v zapor, ker je v pretepu ranil mizarja Jos. Mirco. — Znanega krčmarja Kadunca so zaprli, ker je razgrajal po svoji navadi v gostilni in razbil steklenico na koleni svojega gosta Karla Salamona. — Kavarnar Anton C. iz Sv. Mihelja pri Benetkah se je sprl s svojo ženo Elizo ter jo ranil z nožem. Spravili so vročekrvneža v zapor.

Sodnijsko. Bivši agent Angel Artemisio, pri katerem se je našla velika svota denarja, ne da bi se znal izkazati, kje jo je dobil, bil je obsojen dne 24. t. m. zaradi poverjenja na 18 mesečni zapor. Dokazalo se mu je, da je denar poveril svojemu gospodarju, menjaču Bolaffio.

Tržno poročilo.

(Cene se razume kakor se prodaje na debelo blago za gotov denar).

	Cena od for. do for.		Cena od for. do for.
Kava Mocca	100 K. 124.— 126.—	Rio biser jako fina	105.— 107.—
Rio Java	108.— 110.—	Santos fina	90.— 92.—
„ srednja	86.— 87.—	Guatemala	98.— 100.—
Portorico	112.— 114.—	San Jago de Cuba	128.— 130.—
Ceylon plant. fina	123.— 125.—	Java Malang. zelena	93.— 94.—
Campinas	— — — —	Rio oprana	104.— 106.—
„ fina	91.— 92.—	„ srednja	86.— 87.—
Cassia-lignea v zabojih	28.— 29.—	Macisov cvet	400.— 420.—
Ingber Bengal	21.— 23.—	Poper Singapore	98.— 99.—
Penang	74.— 75.—	Batavia	88.— 89.—
Piment Jamaika	29.— 30.—	Petrolej ruski v sodih	100 K. 7.25 —
„ v zabojih	8.25 —	Ulje bombažno amerik.	37.— 38.—
Lece jedilno j.f.f.gar.	39.— 40.—	dalmat. s certifikat.	43.— 44.—
namizno M.S.A.j.f.f.gar.	57.— —	Aix Vierge	66.— 67.—
„ fino	62.— 64.—	Božični puljski	5.50 5.75
„ dalmat. s cert.	6.50 6.75	Smokve puljske v sodih	12.— 12.50
„ v venci	5.75 6.—	Limon Mesina	72.— 73.—
Pomerance sicilijanske	75.— 76.—	Mandoli Bari la	74.— 76.—
Pignolli	19.50 20.50	Ris italij. najfineji	17.50 18.50
„ srednji	13.75 14.—	Rangoon extra	11.75 11.72
„ La	10.75 11.—	Sultanine dobre vrsti	33.— 35.—
„ Ilia	25.— 26.—	Suho grozdje (opaša)	14.— 15.—
Cibete	35.— 36.—	Polenovke srednje velikosti	32.— 33.—
Sladkor centrifik. v vrečah	100 K. 33.50 —	Fazol Coks	15.— 15.25
„ s certifik.	12.05 —	Mandeloni	12.— —
svetlorudeči	— — — —	temnorudeči	— — — —
bohinjski	— — — —	kanarček	— — — —
beli, veliki	— — — —	zeleni, dolgi	— — — —
„ okrogli	— — — —	mešani, štajerski	60.— 60.—
Maslo	3.21 3.75	Seno konjsko	3.93 4.64
volovsko	2.94 3.57	Slama	— 28 —34
Les, tramvi kub. č.	2 70 2.80	Ugljevlje	— — — —

Zahvala in prošnja.

Na prošnjo v raznih slov. časopisih objavljeno so knjižnici, katero si je ustanovila „podružnica sv. Cirila in Metoda za

Beljak in okolico* z namenom, podajati podružničnom in mladini slovenski primernega poučnega in zabavnega berila, blagovolili darovati: blagorodna g. Magdič iz Ormoža po č. g. Greg. Einspielerji nad 10 različnih jako lepih in koristnih knjig, slavno vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani 42 različnih knjig večinoma v več iztisih vkup 64 zvezkov, slavni odbor „Matice Slovenske“ v Ljubljani 7 različnih knjig v več iztisih vkup 36 zvezkov, bl. g. Fran Pihac, trgovec v Beljaku, 18 različnih knjig in bl. g. Lipe Haderlap, pisatelj v Celovci, 5 snopčev svojih „Koroških bukvic“. Nadalje sta z namenom, da se omenjeni knjižnici omislijo primerne knjige, darovati blagovolila: bl. g. Simon Rutar, c. kr. prof. in c. kr. okr. šol. nadzornik v Spletu, 10 gl. in č. g. Janko Tikvič, kaplan v Wundschuhu, 1 gl.

Za vse te darove izrekata podpisana najprisrčnejšo in najtoplejšo zahvalo; ob ednem pa si dovoljujeta prositi še druge rodoljube slovenske, naj blagovolijo to domoljubno in koristno podjetje s primernimi darovi podpirati.*

Na Brnci, dne 19. maja meseca 1888.

Matija Wutti, kmet in načelnik „podružnice sv. Cirila in Metoda“ za Beljak in okolico*.

Valentin Kraut, župnik brnški in tč. knjižničar

*) Darovi naj se blagovolijo pošiljati z naslovom: Gospod Valentin Kraut, župnik na Brnci (Fürnitz bei Villach).

Razglas,

s katerim se p. n. občinstvu naznanja, da je v Komnu na dan sv. Rešnjega telesa zabranjena vsaka javna prodaja blaga in sploh vsaka barantarija.

Županstvo v Komnu dne 12. majnika 1888.

Objava odprtja.

Mnogo povečano in z vsem komfortom po najnovjšem zistemu pripravljeno kopališče „Hôtel de la Ville“ nudi:

mrzle in gorke kopeli v kopelnih kadih se sladko in morskovo vodo, ruske in rimske znojne kopelji.

Posebe pripravljene prostori za douche z velikim basinom.

Odprtje v soboto 26. maja 1888.

Kopalne ure za ruske in znojne kopeli vsak dan od 7 zjutraj do 2 popoldne. Kopalne ure za vse ostale kopelji vsak dan od 7 zjutraj do 8 zvečer.

Kopalne cene so natanko naznačene ob uhodu. Uhod v kopališče je izključljivo Via della Cassa št. 1 (ne več skozi hôtel.) Trst, 23. maja 1888.

„SLAVIJA“

vzajemno-zavarovalna banka v Pragi

Čast nam je naznanjati čast. občinstvu, da smo vrhni zastop za pokneženo mejno grofijo Goriško in Gradiško izročili gospodu

Josipu Valenčiču v Gorici

in da je naša pisarna odslej v ulici sv. Klare št. 8. blizu gimnazije.

Glavni zastop vzajemno-zavarovalne banke „Slavije“ v Ljubljani.

PRI JULIJU GRIMMU

dežnikar, Barriera Vecchia 18

je zelo bogata zaloga dežnikov za go spe in gospode za jako nizke cene. — Dežniki iz bombaža od 80 novč. naprej. Dežniki iz volne in satina od f. 1.40. naprej. Dežniki židani od f. 2.50. naprej.

Sprejemajo se vsakovrstni popravki za jako nizke cene. 41—104

TRŽASKA HRANILNICA

Sprejemlje denarne vloge v bankovnih od 50 sold do vsakega zneska vsak dan v tednu razen praznikov, in to od 9—12 ure popoldne. Ob nedeljah pa od 10—11. ure zjutraj. Obresti na knjižice. 3%

Plačuje vsak dan od 9—12. ure popoldne. Zneske od 50 gl. precej, od 50—100 je treba 1 dan odpovedati, 100—1000 3 dni in čez 1000 pa 5 dni poprej. Eskomptuje menjice domicilirane na tržaskem trgu po 3 1/2%

Pozčuje na državne papirje avstro-ogrske do 1000 gl. po 5% višje zneske v tekočem računu po 4 1/2% Daje denar proti vključanju na posestva v Trstu. Obresti po dogovoru. TRST, 1. oktobra 1887. 2—24

Lastnik pol. društvo „Edinost“.

Pomoč

se ponuja pri vseh boleznih, zlasti onih, ki izvirajo iz spridene krvi, nadalje pri padci, živčnih boleznih, usesnih bolečinah, plućnih in želodčnih boleznih, naduhi, slabostih, protinu, trganji in pri vseh ženskih boleznih. Trakulja odpravi se v dveh urah z glavo vred, za kar se jamči Metoda, ki je hitra in sigurna, pospešuje se z odličnim sredstvom. Obširna oročila pošljejo naj se z naslovom „Hygiea-Officin“ Breslau H.

Proti hemoroidam!

Kdor hoče čuvati svoje zdravje naj rabi,

MENIŠKE KROGLJICE (Pilole dei Frati.)

kri čisteče ni proti hemoroidam koje izdeluje P. Fonda. farmacist v Piranu.

Prepotrebne za vsakega, kateri trpi na hemoroidah, zabasanju, breztečnosti, glavobolji, ter sploh veliko sedi, one čistijo kri in dober vseh potujejo zasebna in zdravniška pričevala, koja so priložena z podukom za porabo vsakej škatljici v slovanskem, nemškem in italijanskem jeziku.

Prodajajo se po 20 nvč škatljica v vseh lekarnah Trsta. Reke, kakor tudi Istre, Dalmacije, Goriške in Trenta. 47—54

NULLUM PEPSINUM,

nisi pepsinum Arpii.

To izvrstno granko želodčno zdravilo je pod stalnim nadzorstvom društva strokovnjakov kemikov in pod posebno kontrolo slovečega zdravnikar dr. Hagerja. Pokazalo se je kot izvrstno najboljšo sredstvo za slab želodec, toliko kar se tiče vkuša, kolikor silajnega uspeha ter je v tem obziru pripoznano od vseh zdravniških krogov v Nemčiji.

Uspeh tega zdravila je tolik, da se more zvati najboljšo sredstvo proti pomorske bolezni, tudi proti trebuholu in prehlajanju želodčevem. Ako se pije vsak dan pred obedom kozareček te pijače z vodo, hitro se občuti dobrotvoren uspeh. Za otroke zadostuje manj, primerno starosti. 1—10

Zaloga v Trstu pri S. ASCOLI. Via Nuova št. 15. I p.

Nähere Auskunft: bei F. Missler, General-Schiffs-Expedient, Bremen, Bahnhof-Strasse N. 10.

ZBIRKA

DOMAČIH ZDRAVIL, kakor jih rabi slovenski narod.

S poljudnim opisom človeškega telesa.

Izdal in založil Dragotin Hribar. — Odobril br. Edvard Benedičič, nadzdravnik usmiljenih bratov v Št. Vidu na Koroškem.

Ta slovenskemu narodu zelo koristna knjižica dobi se pri „Narodnej Tiskarni“ v Ljubljani, Gospodske ulice št. 12. — Stane 40 kr., po pošti 45 kr.

Gospodu G. Piccoli-ju, lekarju »pri Angelu« v Ljubljani.

Sprejmite izraz moje naskrenejše zahvale za Vašo esenco, katera me je rešila bolezni, koja me je spravila skoraj na kraj groba. Strašne bolečine sem trpel v želodec brez vsakega upa na olajšitev. Vedno hujšej bolezni pridruži se še zlatenica. Ali jaz in mnogo mojih tovarišev dobilo je zopet popolno zdravje, in to le po Vašej nedosegljivej „Piccoli-jevej esenci“, za kojoj smo Vam do smrti hvaležni.

Josip Tomažič, c. kr. orožniški vodnik v Pulji.

Izdajatelj in odgovorni urednik Lovro Žvab.

Marijacejske želodečne kapljice.

izvrstno delujoče zdravilo pri vseh boleznih na želodecu. Neprecenljivo do brote je posebno vpliv njihov pri notečnosti, slabosti želodca, ako z grla smrdi, napevanju, kislem pehanju, keliki, želodečnem kataru, gorečice (rzavei) pri preobilnej produkciji sline, rumenici bluvanju in gnjusu, glavobolu, ako boli iz želodeca krč v želodecu, zabasanji, preobilnosti jedi in pijač v želodecu, proti glistam, bolezni na vranici in jetrih in tudi proti zlati žili ali himoroidam. Cena steklenici je z nakazom vred samo 35 nov. Glavni zalag ima lekarničar „k angelju varhu“ 53—53

Dr. Brady Kremsler, Morava

V Trstu jih pa dobite pri lekarničarju Bia-soletto all'orso nero in Seravallu blizo starega sv. Antona

Riunione Adriatica di Sicurtà v Trstu.

Zavaruje proti požarom. provozu po suhem, rekah in morju, proti toči, na življenje v vseh kombinacijah

Glavnica in rezerva društva dne 31. decembra 1883

Glavnica društva glid. 3.300.000—

Reservni fond od dobičkov 536.622 02

Posebna rezerva dobičkov od zavarovanja na življenje 150.000—

Rezervni fond za podjetje na premikanja vrednostnih efektov 161.500—

Premijna rezerva vseh oddelkov 7.342.780 36

Reserva za škodo 267.601—

V portfelju: Premije, ki se imajo potirjati v prihodnjih letih 16.954.118 57

Skupni znesek vseh škod plačanih od l. 1888 do 1883 glid. 114.949.847 05

Urad ravnateljstva. 25—2

Via Valdirivo. št. 2 (v lastnej hiši).

SUKNO

razpošilja za gotov denar ali po posiljenju povzraj po zelo nizkih cenah in sicer

samo dobre vrste:	3-10 m, cela obleka, samo f. 3.30	3-10 m, boljša, samo f. 4.90	3-10 m, fino, samo f. 8.—	3-10 m, površna sukinja, samo f. 6.—	3-10 m, črna sukinja, samo f. 10.—	3-10 m, črna sukinja, samo f. 10.—
-------------------	-----------------------------------	------------------------------	---------------------------	--------------------------------------	------------------------------------	------------------------------------

Kar ni koma všeč, se lahko vrne. Uzorec franko. — Naslov: **FRIEDRICH BRUNNER** Tuchfabrikslager Na drobno. Brunn. Na debelo. Op. Uzorec za gospodo krojače ne frankovani.

Najnovješe letno blago iz prave ovčje volne

pošilja proti povzetju po jako nizkih stalnih cenah poznana reelna in solidna trrdka

J. W. SIEGEL

BRNO Brunn.

Gospodje krojači, kateri še nimajo mojih vzorok, ter želé razširiti krog svojih naročiteljev v porabo jako solidnega blaga, naj se obrnejo z dopisnico zaupno name.

Dobé moje najnovješe zbirko vzorok brezplačno in franko.

Tiskarna Dolenc v Trstu izdeluje vsakovrstna tipografska dela, kakor: priporočne karte, račune, okrožnice, vizitnice, poročilne objave, vabila, programe, izkaze, oglese, pravila, ustopenice, zaključne račune (bilance), ročiščne, cenike, polnomoci, jestvenike, carinska pisma, naznanila, izpovedne listke itd.

TVRDKA Bernhard Ticho

Brünn, Krautmarkt 18,

(v lastnej hiši)

pošilja proti povzetju:

Češljano sukno za ostanek za celo možko obleko, more se prati. 6.10 m-t. dolgo f. 3.—

Valjano volneno sukno dvostrake širokosti, za celo obleko za gospo v barvah 10 met. f. 4.—

Tkana ovčja volna dvostrake širokosti, trp-žna, cela obleka 10 met f. 6.50

Indijski Foule volne, dvostrake širok. cela obleka, 10 met f. 5.—

Francoski atlas iz volne v vseh enostavnih barvah, tuji progast in kariran; najnovješe, dvostrake širok, 10 met. f. 6.50

Črni Terno dvostrake širok, dvostrake širok, za celo bleko, 10 metrov f. 4.50

Terno veloure dvostrake širok, čista volna, v vseh modernih barvah za celo obleko 10 met f. 7.—

Progasto blago za obleke 60 ctm. široko, najnovješi vzorki, 30 met f. 2.50

Volnati ryp v vseh barvah, 6.0 ctm širok, 10 metrov f. 3.80

Dreidraht (Tročičje) najboljša vrsta, 60 ctm. široko, 10 metrov f. 2.80

Aquard blago 60 ctm široko, najnovješi vzorki, 10 metrov f. 3.80

Francoski Voal 10 metrov, elegantna obleka, ki se daje prati. for. 3.—

Kosmanoški Kreton 10 metrov, za pranje, podpolna obleka for. 2.50

Ženske košulje iz močnega platna s čipkami 6 komadov f. 3.25

Dom-če platno 1 komad, 30 vatlov 1/4 for: 4.50 1 . 30 . 1/2 . 5.50

Kiug-Webb boljše n-go platna 1 komad 1/2, širok 30 vatlov f. 6.—

Šifon 1 komad, 30 vatlov, 1/2 f. 5.50, najboljša vrsta f. 6.50

Kannafas 1 kom. 30 vatlov, lila f. 4.80 1 . 20 . rdeč . 5.20

Kannafas iz niti 1 komad, 20 vatlov lila in rdeč for. 6.—

Angl. Oksford najboljši, jako preporočljiv, 1 komad, 30 vatlov f. 6.50

Oksford se mora prati, dobra vrsta, 1 kos 30 vatlov f. 4.50

Garnitura iz ripa sestojeca iz 2 postelj nih pregrinjaj in namiznega prta se svilnatimi čipkami for. 4.50

Garnitura iz jute 2 namizna prta in posteljno pogrinjalo s čipkami f. 3.50

Jute zastor jurški vzorek: podpolni for. 2.30

Holandski opstanki preproga 10-12 metrov dolgi ostanek for. 3.60

Letni ogrnj 6 1/2 dolg, for. 1.20

Konjska plahta jako dobra, 190 ctm. dolga, 130 ctm. široka, f. 1.50

Košulje za gospode, lastno delo bele ali barvane 1 kos 1/2 f. 1.80, 1/2 f. 1.20

Ženske košulje iz šifona in platna, fino pletene, 30 kom. for. 2.50

Tovarno skladišče suknega blaga

Brnsko sukno Ostanek 3.10 m-trov za podpolno možko obleko f. 3.75

Ostanki Brnskega sukna Ostanek za podpolno možko obleko 3.10 metrov dolgo for. 1.50

Brnsko moderno blago Ostanek, 3.10 metrov dolg za podpolno možko obleko for. 5.50

Blago za površnje suknja najfinješe vrste, za celo suknj f. 8.—

Vzorki brezplačno in franco. Kar komu ni všeč se sprejme brez ugovora nazaj.

Tiskarna Dolenc v Trstu.